

Bilag

Kriterier for udarbejdelse af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for de enkelte fag og kurser i den nye læreruddannelse

1. Overordnede kriterier for samtlige mål og CKF'er

Den faglige, den pædagogiske og den praktiske del af læreruddannelsen skal indgå i et nyt og forpligtende samspil, som skal styrke helheden og sammenhængen i udannelsen for de studerende. Samtlige fagbeskrivelser skal strammes op. Den stærke sammenhæng mellem læreruddannelsens pædagogiske fag, linjefag og praktikken skal fremgå af mål og CKF for uddannelsens fag og kurser.

Der skal sættes stærkt fokus på det professionsrettede virke som lærer, undervisningsmetoder, der virker, undervisningsdifferentiering og på klasserumsledelse.

Skole-hjemsamarbejdet skal stå centralt. De centrale områder fra det nuværende fællesfag skolen i samfundet indarbejdes i andre fag.

Der skal sættes ind i forhold til evaluering og dokumentation af undervisningsforløb.

Læreruddannelsens undervisning skal inddrage resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for lærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden. Det forpligtende samarbejde mellem de mellemlange videregående uddannelser, herunder læreruddannelsen, og universiteterne skal styrkes, så det sikres, at den nyeste viden bliver brugt aktivt i undervisningen. Inddragelse af forskningsresultater m.v. skal fremgå af de enkelte fags CKF'er. En fælles sætning for alle CKF'er vil blive udarbejdet. I det omfang der er anledning til at supplere den fælles sætning med konkrete anvisninger for inddragelse af forskningsresultater i det pågældende fag, udarbejder CKF-grupperne udkast hertil.

De relevante indholdsbeskrivelser af uddannelsens fag skal sikre, at kommende lærere får kendskab til metoder og samarbejdsformer, der udvikler elevernes innovative kompetencer.

Informationsteknologi og kommunikationsteknologi (IKT) skal integreres bedre i undervisningen i uddannelsen og derfor medtænkes i udarbejdelse af mål og CKF.

Vejledende timetal indføres i læreruddannelsens fag, herunder praktikken. De relevante rektorforsamlinger inddrages ved fastsættelsen af regler herom. De vejledende timetal, som skal give en klar vejledning om, hvilke dele af faget der forudsætter den studerendes selvstændige studieaktivitet, og hvilke dele der forudsætter undervisning, skal fremgå af hvert CKF og skal derfor indtænkes i udarbejdelsen af mål og CKF for de enkelte fag og kurser samt praktik. Når forhandlingerne om vejledende timetal er afsluttet, vil CKF-grupperne blive orienteret. Ved udarbejdelse af mål og CKF tages udgangspunkt i fagets omfang i årsværk/ECTS-point.

Der skal ved udformning af alle CKF'er tages højde for, at læreruddannelsen indeholder et tværprofessionelt element, som skal sikre, at de studerende får en forståelse af berøringsfladerne mellem og grænserne for egne og andres kompetencer og profession i løsning af konkrete arbejdsopgaver. Det tværprofessionelle element, som tilrettelægges af uddannelsesinstitutionen, indebærer, at der skal være et samarbejde mellem læreruddannelsen og andre mellemlange videregående uddannelser.

Prøvekrav for de enkelte fag skal indskrives i CKF'erne, således at det tydeligt fremgår, hvad de studerende skal kunne ved afslutning af faget. Prøvekravene skal afspejle de kommende skærpede faglige krav og fagenes nye vægt og indhold. Krav til prøveformer vil fremgå af bekendtgørelsen.

Samtlige initiativer gennemføres inden for de eksisterende økonomiske rammer.

2. Fællesfag

2.1. Generelt

Klasserumsledelse: Lærernes kompetencer til at lede undervisningen og leve op til de særlige udfordringer, som urolige børn skaber bl.a. i indskoling og i de yngre klasser, skal styrkes og beskrives nærmere i CKF'erne.

Skole-hjemsamarbejdet: Emner, der vedrører skole-hjemsamarbejdet, skal indarbejdes med større vægt i CKF'erne. Det gælder bl.a. samtaleformer, forældre/lærerrelationer, læreren som vejleder, klasselærer og leder, samt deltagelse i skolens samlede planlægning og udvikling af undervisningen i samarbejde med både den enkelte klasses forældre og med forældre med særlige hverv som f.eks. plads i skolebestyrelser.

2.2. Pædagogiske fag

Der skal tages højde for den ændrede årsværkstildeling og struktur af de pædagogiske fagområder. De pædagogiske fag tildeles isoleret set 0,55 årsværk samt 0,2 årsværk inden for hvert af de fire obligatoriske linjefag, jf. afsnit 4.3.2.1. Hertil kommer samspillet med de syv nye store linjefag på 1,2 årsværk, jf. afsnit 4.3.

De pædagogiske fag skal give de studerende grundlæggende specialpædagogiske redskaber.

Undervisning af to-sprogede skal indgå som et element. Der skal tages højde for, at generel indsigt i det at undervise to-sprogede tillige skal indgå i alle linjefag på 1,2 årsværk, jf. afsnit 4.3., og at der findes et særskilt linjefag i dansk som andetsprog på 0,6 årsværk, jf. afsnit 4.2.2.

Fællesfagene skal indeholde et element af klasserumsledelse.

Der skal øget fokus på skole-hjem-samarbejdet.

2.2.1. Særligt vedrørende almen didaktik og pædagogik

Fagene pædagogik og almen didaktik skal fra det nuværende fællesfag skolen i samfundet tilføres følgende:

- Forståelsen af lærerarbejdet som en pædagogisk virksomhed.
- Udøvelsen af lærerprofessionen på baggrund af skolens samfundsmæssige opgaver.

2.3. Kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab (KLM)

Med medborgerskabsudvidelsen skal faget yderligere sigte imod at sætte den kommende lærer i stand til at give eleverne en indføring i, hvad det vil sige at være borger i det danske demokrati og i det internationale samfund.

I faget skal der arbejdes på at forberede skolens elever til demokratisk medborgerskab, deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, at få indsigt i forskellen mellem politik, kultur og religion, at få indsigt i og forståelse for forskellige opfattelser af medborgerskab og politisk deltagelse og at lære at leve sammen med gensidig respekt for andres værdier.

Den del af det nuværende fællesfag skolen i samfundet, der vedrører den samfundsmæssige og politisk historiske baggrund for skolens virksomhed, behandles i det nye fællesfag KLM.

I CKF-udarbejdelsen skal medtænkes, at undervisningen med fordel kan tilrettelægges i samarbejde mellem lærere fra forskellige fag.

3. Praktik

3.1. Om rammerne for praktikken

De overordnede rammer for praktikken bevares som hidtil. Det gælder den overordnede struktur, omfang og skoleperioden på 7-9 uger. Den studerende skal have praktik i alle de valgte linjefag og i alle fire studieår. Der vil fortsat være mødepligt i praktikken.

Alle praktikperioder skal som noget nyt munde ud i bedømmelsen Bestået/Ikke bestået. En studerende, hvis praktikperiode af læreruddannelsesinstitutionen bedømmes til Ikke bestået, har som udgangspunkt kun ret til at gå perioden om én gang.

3.2. Om de indholdsmæssige krav til mål og CKF for praktikken

Der skal være en stærkere kobling mellem teori og praksis ved øget samarbejde med linjefagene, professionsbachelorprojektet og de pædagogiske fag. Det gælder i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken. Færdigheder og viden erhvervet gennem praktikken eller anden erfaring fra praksis skal indgå i den afsluttende bacheloropgave.

CKF'et skal afspejle, at der skal være en synlig progression for den studerende i faget praktik.

Skole-hjemsamarbejde skal indarbejdes med større vægt i CKF for praktik. Der sigtes på bl.a. samtaleformer, forældre/lærerrelationer, læreren som vejleder, klasselærer og leder, samt deltagelse i skolens samlede planlægning og udvikling af undervisningen i samarbejde med både den enkelte klasses forældre og med forældre med særlige hvert som f.eks. plads i skolebestyrelser.

I forbindelse med, at den internationale dimension i læreruddannelsens sprogfag styrkes, jf. afsnit 4.1., skal medtænkes institutionernes muligheder for at tilrettelægge praktikforløb i udlandet. Der skal skabes bedre rammer for samarbejde mellem danske og udenlandske lærerstuderende både i udlandet og i Danmark.

CKF'erne skal som nævnt i afsnit 1 indeholde prøvekrav for de enkelte fag. For så vidt angår praktikken skal det medtænkes, at ansvaret for afgørelsen om Bestået/Ikke bestået flyttes med reformen, således at praktikskolen skal sende en bedømmelse af den studerende i praktikperioden med en indstilling til institutionen om, hvorvidt praktikskolen finder, at den studerende skal bestå eller ikke bestå den pågældende praktikperiode. Det skal derfor fremgå af CKF'et, hvilke kriterier der – ved vurderingen af indstillingen fra praktikskolen – indgår i institutionens afgørelse af, om den studerende kan bedømmes Bestået.

---

4. Linjefag

Indholdet af linjefagene skal nytænkes. Det gælder navnlig i relation til den styrkede faglighed i uddannelsen, som følger af færre og større linjefag. Der er desuden behov for nytænkning som følge af den opstramning af niveauet i linjefagsundervisningen, som skal sikres gennem krav til de studerendes kvalifikationer ved optagelse på linjefagene. I den nye læreruddannelse er det som udgangspunkt et krav, at den studerende forud for optagelse på et linjefag kan dokumentere kundskaber, der mindst svarer til gymnasialt B-niveau i det pågældende fag. De relevante rektorforsamlinger inddrages ved fastsættelsen af regler om adgangskrav til linjefag. Når forhandlingerne om adgangskrav er afsluttet, vil CKF-grupperne blive orienteret.

Samarbejdet mellem linjefagene og de pædagogiske fag skal øges. Den del af det nuværende fællesfag skolen i samfundet, som vedrører skole-hjemsamarbejdet, skal indarbejdes i de didaktiske dele af linjefagene.

4.1. Sprogfagene – engelsk, tysk og fransk

Den internationale dimension i læreruddannelsens sprogfag, engelsk, fransk og tysk, skal styrkes. Foruden den anvendelsesorienterede beskæftigelse med sprog og sprogbrug skal der i fremmedsprogundervisningen lægges yderligere vægt på viden om og forståelse af historie, kultur og samfundsforhold i de respektive lande for de pågældende sprog.

I forbindelse med styrkelse af den internationale dimension i sprogfagene skal medtænkes institutionernes muligheder for at tilrettelægge praktikforløb i udlandet, og der skal skabes bedre rammer for samarbejde mellem danske og udenlandske lærerstuderende både i udlandet og i Danmark. Der kan henvises til afsnit 3.2.

4.2. Linjefag på 0,6 årsværk

4.2.1. Særligt vedrørende linjefaget specialpædagogik

Specialpædagogik har som mål, at den enkelte lærer skal blive bedre til at identificere elever med behov for en specialpædagogisk indsats, og at ruste lærerne bedre i undervisningen af elever med indlæringsvanskeligheder. Det gælder både i forhold til håndtering af problemer inden for klassens rammer og sikring af højere kvalitet i skolens specialundervisning.

Der skal ved CKF-udarbejdelsen tages højde for, at alle studerende gennem de pædagogiske fag skal opnå grundlæggende specialpædagogiske redskaber, jf. afsnit 2.2.

4.2.2. Særligt vedrørende linjefaget dansk som andetsprog

Der skal ved CKF-udarbejdelsen tages højde for, at undervisning af to-sprogede indgår som element i de pædagogiske fællesfag, jf. afsnit 2.2., og at generel indsigt i det at undervise to-sprogede skal indgå i alle linjefag på 1,2 årsværk, jf. afsnit 4.3., hvoraf de studerende skal vælge mindst et linjefag.

4.2.3. Særligt vedrørende linjefaget materiel design

De nuværende linjefag håndarbejde og sløjd slås sammen til et nyt linjefag, materiel design.

4.3. Linjefag på 1,2 årsværk

Der skal nyudvikles syv linjefag på 1,2 årsværk.

Generel indsigt i det at undervise tosprogede skal indgå i alle linjefag på 1,2 årsværk. Der skal ved CKF-udarbejdelsen tages højde for, at der tillige indgår undervisning af tosprogede i fællesfag, jf. afsnit 2.2., og at der er et særskilt linjefag i dansk som andetsprog på 0,6 årsværk, jf. afsnit 4.2.2.

Som led i sikringen af samspillet mellem de pædagogiske fagområder og de store linjefag skal dele af den almene didaktik overføres til de nye store linjefag. Det vil styrke sammenhængen mellem fag, pædagogik, psykologi og didaktik. Elementer som viden om forskellige aldersgruppers forskellige personlige og faglige udvikling, om klasselærerens særlige opgaver og om forskellige evaluering- og dokumentationsformer foreslås flyttet fra de pædagogiske fag bl.a. til de nye store linjefag på 1,2 årsværk med henblik på at målrette didaktikken i linjefagene. Der kan i øvrigt henvises til afsnit 2.2. og 4.3.2.1.

4.3.1. Særligt vedrørende linjefaget idræt

Idrætsfagets kerne er undervisning i, om og gennem bevægelse. Med en styrkelse af omfanget skal især øges den kommende idrætslærers praktiske og færdighedsmæssige kompetence og teoretiske viden om planlægning, gennemførelse og evaluering af en alsidig idrætsundervisning, der fremmer børnenes almene sundhed og giver dem gode og livslange motionsvaner.

Elementer af førstehjælp skal indgå i idræt.

4.3.2. Særligt vedrørende de fire obligatoriske linjefag

4.3.2.1. Pædagogisk vindue i de obligatoriske linjefag – målretning af fagdidaktikken

Relevante dele af de nuværende pædagogiske fællesfag skal indgå i de obligatoriske linjefag med en vægt svarende til 0,2 årsværk for at styrke undervisningen inden for det samlede pædagogiske fagområde, lærerfagligheden og professionssigtet mod folkeskolen.

De overførte elementer fra de pædagogiske fag indarbejdes i mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for det relevante linjefag.

De dele af de pædagogiske fagområder, som skal indgå i og knyttes til linjefagenes øvrige faglige indhold, er viden, begreber og teorier om børns og unges læring og udvikling på forskellige alderstrin og dermed om differentiering og progression, opdragelse og undervisning set i en faglig sammenhæng og faglig og pædagogisk begrundelse for valg af indhold og arbejdsformer og for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen.

De pædagogiske, psykologiske og almindidaktiske fagområder, der indgår i de obligatoriske linjefag, skal – gennem regler i bekendtgørelsen og CKF-formuleringerne – tilrettelægges således, at der ikke forekommer væsentlige overlap for studerende, der vælger to obligatoriske linjefag.

I CKF-udarbejdelsen skal medtænkes, at undervisningen med fordel kan tilrettelægges i samarbejde med de pædagogiske fags lærere.

Der kan i øvrigt henvises til afsnit 2.2. og 4.3.

4.3.2.2. Aldersspecialisering i dansk og matematik

Der skal nyudvikles et fælles forløb, der skal indlede hvert af linjefagene dansk og matematik, og som skal danne grundlag for valg af aldersspecialisering.

Det fælles indledende forløb udgør 0,6 årsværk, og hver af specialiseringerne udgør 0,6 årsværk. Der skal udarbejdes CKF for hvert af fællesforløbene og hver aldersspecialisering.

Det fælles forløb skal tage udgangspunkt i undervisningens indhold på skolens mellemtrin. Med udgangspunkt i indholdet på skolens mellemtrin skabes progressionen i linjefagene, idet undervisningen på skolens mellemtrin bruges som eksempler på generelle, velkendte, faglige og fagdidaktiske emner.

Specialiseringen til mere sammensatte og komplicerede emner, som f.eks. læseindlæring, indlæring af grundlæggende talforståelse og forberedelse til folkeskolens afgangsprøver, sker med brug af eksempler fra henholdsvis skolens begyndertrin og ældste trin.

Aldersspecialisering mod skolens begynder- og mellemtrin tager udgangspunkt i de i medfør af folkeskoleloven fastsatte bindende trinmål mod 1.-6. klasse, mens aldersspecialisering mod skolens mellem- og sluttrin tager udgangspunkt i de tilsvarende trinmål mod skolens 4.-9. klasse.

4.3.2.3. Natur/teknik og Fysik/kemi

Nyudvikling af et bredt naturfagligt forløb (til indledning af natur/teknik og fysik/kemi), som danner grundlag for den studerendes valg af specialisering – enten natur/teknik-faget eller fysik/kemi-faget. De to fag har et fælles kerneindhold, som bl.a. er fagdidaktisk, historisk, videnskabsfilosofisk og kulturelt.

Det fælles indledende forløb skal udgøre 0,6 årsværk.

5. Supplerende kurser

Der skal udarbejdes CKF for hvert af følgende fem kurser:

1. Folkeskolens timeløse fag, jf. folkeskolelovens § 7:
  - Færdselslære, inkl. Førstehjælp.
  - Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.
  - Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering.
2. Det praktisk-musiske fagområde.
3. Skrivning og retorik for studerende, der ikke har valgt linjefag i dansk (aldersspecialiseret).